2.2.3. Şâfii Mezhebi

Şâfii mezhebinin imamı olan İmam Şâfii'nin (h.150/m.767 -h.204/m.819) asıl adı Muhammed b. İdris eş-Şâfiî'dir. Aslen Kureyşlidir. Sülalesi, Peygamber Efendimizin sülalesi ile Abdulmenaf'ta birleşir. Filistin'in Gazze şehrinde doğmuştur. Çok küçük yaşta babasını kaybetmiştir.

İmam Şâfii, ilk tahsilini Mekke'de yapmıştır. 20 yaşına gelince Medine'ye İmam Mâlik'ten ders okumaya gitmiş ve ondan dokuz yıl Hicazlıların fıkhını tahsil etmiştir. Necran'da kadılık yaptı. Bir süre Bağdat'ta kaldı ve orada Iraklıların fıkhını İmam Ebû Yusuf'tan öğrendi. Daha sonra 10 yıl kadar Mekke'de fıkhi çalışmalarına devam etti. Ömrünün son dört yılında Kahire'ye göç etti ve orada vefat etti. Mezarı, Mısır'ın Kahire şehrinde kendi adıyla anılan caminin içerisindedir.

İmam Şâfiî'nin "er-Risale" adlı eseri.

İmam Şâfii'nin Bağdat'taki görüşlerine mezheb-i kadim, Mısır'daki görüşlerine ise mezheb-i cedid denilmektedir. Şâfii mezhebini oluşturan temel eserleri bizzat İmam Şâfii yazmıştır. Hadisle ilgili el-Müsned'i, fıkıh usulüyle ilgili er-Risale, fıkıhla ilgili el-Ümm gibi eserleri ve bir de şiir divanı vardır.

İmam Şâfii, er-Risale adlı kitabında kendi fıkıh yöntemini yazmıştır. Öncelikle Kuran ve sünneti, daha sonra icmayı, sahabe kavlini ve kıyası delil olarak kabul eder. Ayrıca istishâb delilini kullanır.[26]

İmam Şâfii'nin kabri
(Kahire- Mısır)

Şâfii mezhebi; Güneydoğu Asya, kısmen Hint kıtasında, Kafkasya, Türkiye'de, Ortadoğu ve Afrika'nın batısında yayılmıştır.

YORUMLAYALIM

İmam Şâfii'nin içtihadına örnek:

İmam Şâfii, eserinde *"Cuma günü yıkanmak vaciptir."* hadisini rivayet ettikten sonra şöyle demektedir:

Bu hadiste geçen "vacip" ifadesinin, "ahlaken gerekli, temizlik için tercih edilmeli" gibi mânalara gelme ihtimâli vardır. Nitekim Arapça'da biri diğerine şöyle der: "Mâdem ki sen, ihtiyaçlarını bulmak için bana geldin, senin hakkın bana vacip oldu." (bk. Şâfiî, İhtilâfu'l Hadis, s. 179)

İmam Şâfii, hadisi açıklarken neyi esas almıştır? Yorumlayınız.

26 İmam Şâfii, er-Risâle, s. 512, 599, 600.

İCMÂ
الإجماع
İslâm âlimlerinin dinî bir meselenin hükmü üzerinde fikir birliği etmelerini ve bütün Müslümanların ortaklaşa benimsedikleri dinî hükümleri ifade eden şer‘î delil, İslâm fıkhının Kur’an ve Sünnet’ten sonra üçüncü kaynağı.

SAHABE KAVLİ
Sahabe'den gelen sözler, rivayetler,
Sahabe sözü

KIYAS
القياس
Bilinenden hareketle bilinmeyene ulaşmayı ifade eden mantık, fıkıh ve dil bilimi terimi. “Hakkında açık hüküm bulunmayan bir meselenin hükmünü, aralarındaki ortak özelliğe veya benzerliğe dayanarak hükmü açıkça belirtilen meseleye göre belirlemek” anlamına gelir.

İSTİSHÂB
الاستصحاب
Aksine bir delil bulunmadığı sürece serbestlik ve yükümsüzlüğe yahut daha önce varlığı bilinen bir durumun devam ettiğine hükmetme yöntemi anlamında fıkıh usulü terimi.